

СУЧАСНА ДИТЯЧА ПЕРІОДИКА: ЗДОБУТКИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

На сьогодні періодика друкованих видань, адресованих дитячій аудиторії, характеризується широким розмаїттям, безліччю цікавих і захопливих медіатекстів, якісним інформаційним матеріалом. Як правило, сучасні читачі віддають перевагу журналу, а не книзі, що закономірно, оскільки журнальна продукція відповідає запитам і задовольняє потреби дитячої та юнацької аудиторії.

Незаважаючи на економічні, духовні, видавничі негаразди, в Україні з кожним роком асортимент і кількість періодики для дітей та юнацтва зростає. Спостерігається тенденція до охоплення таких вікових груп:

- діти дошкільного віку («Малютко», «Пізнайко від 2 до 6», «Мамине сонечко», «Колобочок», «Ангелятко», «Джмелик»);
- діти молодшого та середнього шкільного віку («Барбі», «Барвінок», «Вінні та його друзі», «Чарівна принцеса»);
- діти старшого шкільного віку («Однокласник», «12+», «Пригоди», «Країна знань»).

В умовах сучасного ринку, прагнучи підвищити свою конкурентоспроможність, більшість видань для дітей все частіше звертається відразу до декількох вікових груп, що дозволяє привернути увагу ширшої читацької аудиторії (журнал «Стежка» розрахований для дошкільнят і молодшого шкільного віку, «Барвінок», «Світ дитини» – для молодшого і середнього шкільного віку тощо) [3, с. 137].

Сучасні періодичні друковані видання для юного покоління намагаються максимально враховувати вікові, психологічні особливості своєї аудиторії, їх тематичні, цільові переваги. Їх можна систематизувати у такий спосіб:

1. Пізнавальні. Більшість найпопулярніших серед дітей журналів і газет насичені інформаційно. Подають відомості про світ, видатних людей, тварин і рослин, важливі історичні події. Всі пізнавальні видання чітко поділяються на два типи: енциклопедичні та суто ігрові. До ігрових належать – «Пізнайко», «Професор Крейд», «Bratz-модниця», «Умійко», «Веселые идейки», «Малютко», «Стежка», «Ухмалыш», «Велика дитяча газета».

2. Енциклопедичні. Є першим кроком дітей на шляху до вивчення великих словників та енциклопедій. У цікавій формі в них розповідається про мистецтво, історію, архітектуру, природу. Цей тип видання представлений в Україні журналом – «Бібліотека журналу “Дивосвіт – казки, легенди, міфи”».

3. Розважальні. Мало насичені інформаційно. Головна мета таких журналів – відпочинок. Це здебільшого ще один спосіб використати вільний час дитини. Види розважальних видань представлені такими журналами/газетами: 1) журнали/газети кросвордів «Клякса», «Призові дитячі сканворди», «Развлекайка», «Сказочные кроссворды», «Хатинка сканвордів»; журнали: «Детские кроссворды», «Кешины кроссворды», «Bratz»; 2) журнали та газети коміксів: «Комикс Симпсоны», «Комикс: Marvel: команда», «Комикс: фантастическая четверка».

4. Навчальні. Створеної для використання у навчальному процесі. Мають на меті допомогти дитині у навчанні. Часто такі видання є двомовними (в одному журналі матеріал подається різними мовами: українською і російською), або навіть тримовними (англійська, українська, французька). Всі навчальні видання поділяються на два типи: 1) освітні (ж/г уроків), 2) релігійні. Освітні видання представлені журналами «Rosnauko» (для дітей віком 4–8 років, що вивчають англійську мову), «Абетка», «Абетка в картинках», «Букварик», «Буковинки-веселинки», «Веселі уроки – веселі уроки – jolly lessons», «Граємо в англійську», «Математика в картинках» тощо. Особливим у межах виду навчальних видань є тип релігійного журналу. Нині він набуває особливої популярності. Такі журнали прагнуть навчити дитину «релігійної грамоти», дати їй духовну освіту (журнал «Стежинка»).

5. Культурологічні. Основа кожного номеру таких видань – художній матеріал, вітчизняна, світова класика та фольклор. Вони чітко поділяються на два типи: 1) літературно-художні видання, в яких велика увага приділяється питанням літератури, друкують на своїх сторінках велику кількість художніх творів): журнали: «Яблунька», «Джміль», «Соняшник», «Котя», «Розмальовок 20», «Чарівна казка»; 2) літературно-мистецькі (приділяється увага різним видам мистецтва, на своїх сторінках висвітлюють різноманітні культурні події): журнал: «Веселочка».

6. Науково-популярні. Є дієвим засобом популяризації спеціальних знань серед широкого дитячого читацького загалу. У таких журналах міститься наукова теоретична і практична інформація. Видання подібного типу розраховані не лише на дітей, що визначилися зі своїми інтересами, вони сприяють і пробудженню інтересу, виявленню схильностей. Цей вид дитячої преси представлений двома типами: технічно-прикладними та науково-художніми журналами: «Юний моделіст-конструктор», «Юний технік України» [2].

Кількісне зростання показників дитячої преси в Україні за останні роки має багато позитивних факторів: розвиває інтелектуальні горизонти підростаючого покоління, поглиблюють проблемно-тематичні і жанрові аспекти, орієнтують на різні вікові категорії читачів.

Список використаних джерел

1. Вернигора Н. М. Роль періодичних видань для дітей у формуванні мовних навичок. URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2052>
2. Давидченко Т. Типологічна класифікація дитячих періодичних видань в Україні. URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2316>
3. Круть І. Журнал для дітей: дискурсивні характеристики. *Вісник Львівського університету. Серія «Журналістика»*. 2011. Вип. 34. С. 136–141.

Сергій Підгурський

УКРАЇНСЬКА НАРОДНА КАЗКА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ

Жоден з видів народної творчості не відзначається таким багатством нашарувань, як казка. На ній позначився вплив різних історичних епох, починаючи від первісного суспільства і до наших днів. Усе це свідчить про важливе місце казок у культурно-побутовій практиці людства уже на ранніх шаблях його історичного розвитку і про тісний зв'язок з життям народу. Історія казки є історія її співвідношення з дійсністю.

За своєю природою казка є досить характерним жанром фольклору: вона щільно примикає до інших різновидів народної оповідальної творчості, насамперед до легенди, переказу, оповіді, які, як відомо, особливо тісно пов'язані з конкретною історією, реальним життям і побутом їх творців.

Художні образи казок, психологія характерів, ситуації, художні деталі казкового епосу в своїй основі завжди глибоко самотутні й історично конкретні, бо вони ж у специфічно художній формі відбивають життя, погляди, смаки та сподівання певного народу у певний час його історії.

Проте казка має і чимало відмінного від суміжних з нею жанрів оповідального фольклору. Це притаманна їй своєрідна внутрішня настанова на вимисел. Якщо в легенді або в переказі основним є підкреслення «достовірності» чи «ймовірності» того, про що йдеться у творі, то казка завжди розповідає «вигадку», яка цікава не сама по собі, а передусім своїм більш або менш прозорим натяком на якесь конкретне життєве явище, захоплює своєю алегоричністю, і це завжди усвідомлюється як самим творцем казки, так і її виконавцями та слухачами.

Настанова на вимисел у казці перебуває в органічному зв'язку з іншою не менш характерною ознакою – розважливістю, коли казку